

Obsah

Ing. Karel Večeře 100. výročí vzniku Československa je příležitostí k zamyšlení nad vývojem zeměměřičtví a katastru v posledním století	1
Ing. Mária Frindrichová Rok 2018 – rok takzvaných osmičkových výročí	2
Ing. Mária Frindrichová, doc. Ing. Imrich Horňanský, PhD., Ing. Lubomír Suchý Katastrálně konferencie – významný prvok ďalšieho rozvoja katastra	4

Z MEDZINÁRODNÝCH STYKOV	13
SPOLEČENSKO-ODBORNÁ ČINNOST	18
LITERÁRNÍ RUBRIKA	20
NEKROLOGY	20

100. výročí vzniku Československa je příležitostí k zamyšlení nad vývojem zeměměřičtví a katastru v posledním století

Ing. Karel Večeře,
Český úřad zeměměřičtví a katastrální

V roce 2018 jsme si připomněli 100. výročí vzniku Československa, historickou událost, která ovlivnila většinu oblastí života v Česku i na Slovensku, včetně zeměměřické profese a státní správy zeměměřičtví a katastru nemovitostí. Nad dosaženými výsledky se v kontextu tohoto mimořádného výročí zamýšlíme při různých příležitostech. Oceňujeme práci našich předchůdců, zeměměřičů z Triangulační kanceláře Ministerstva financí, kteří pod vedením přednosta, Ing. Josefa Křováka, nahradili různorodé geodetické základy nového státu Jednotnou trigonometrickou sítí katastrální. Říkáme si, jak náročné musely být hraniční zeměměřické práce po vzniku nového státu, přemýšlíme o složitosti příprav na vytvoření nového státního mapového díla v době klasických geodetických a kartografických metod. Převzetí dosavadních podkladů i úředních postupů nově vzniklým státem bylo nezbytností nejen pro pokračování běžné správy pozemků, ale i pro záhy zahájenou pozemkovou reformu. Atmosféra vymezování se vůči minulosti však vyžadovala konkrétní změny relativně rychle. Z dobových pramenů je možné zjistit, že přípravu nového katastrálního zákona před rokem 1927 provázely poměrně komplikované diskuse a některé z nich připomínají dobu nedávno minulou i současnou. Kvalita výsledků zeměměřických prací však velmi přesvědčivě vypovídá o vysoké úrovni zeměměřičtví a katastru nemovitostí mezi světovými válkami. Právně patří například katastrální mapy pořízené podle „Návodů, jak vykonávat katastrální měřické práce pro obnovení pozemkového katastru novým katastrálním řízením“, známého jako Instrukce A, dodnes mezi ty nejkvalitnější mapy, s jakými i v současném katastru nemovitostí po převodu do digitální formy pracujeme. Je tomu tak i díky obdivuhodné aktivitě našich předchůdců, kteří dokázali prosadit nové katastrální měření během 2. světové války. Do těchto prací byly zapojeny stovky zeměměřičů a pomocných pracovníků, kteří se tak vyhnuli totálnímu nasazení v Německé říši. Můžeme jen litovat, že nové katastrální mapování podle prvorepublikových předpisů neproběhlo na větším území.

Historie má svá temná období a je třeba si je v zájmu neopakování stejných chyb připomínat. Prolomení intabulačního principu v pozemkové knize v přidělovém řízení a jeho následné opuštění na počátku padesátých let, ústup od principů vedení pozemkového katastru v poválečném

období a následná ztráta jeho významu v období kolektivizace, to vše poškodilo systém evidence práv k nemovitostem i technickou stránku pozemkového katastru na několik desetiletí. Založení evidence nemovitostí po roce 1964 sice posloužilo k překonání největšího chaosu, ale zaměření na evidenci užívacích vztahů ve společnosti potlačující vlastnické vztahy k zemědělské a lesní půdě předurčilo nedostatečnost takového systému, který tak rozhodně nebyl návratem ke kvalitní pozemkové evidenci. Ani státní mapové dílo nebylo ušetřeno deformací způsobených politickými vlivy, takže na začátku devadesátých let minulého století bylo těžké nalézt nějakou oblast zeměměřičtví nebo pozemkové evidence, která by se obešla bez zásadních reforem.

Základní systémové změny v registraci práv a katastru nemovitostí byly formulovány ve spolupráci českých a slovenských odborníků a realizovány již odděleně v samostatných státech po rozdělení Československa. Velmi přátelské vztahy mezi českými a slovenskými zeměměřiči a katastrálními odborníky nám umožňují po více než čtvrtstoletí pozorovat a porovnávat vývoj v samostatných sousedních zemích, diskutovat o problémech, inspirovat se dosaženými výsledky a pomáhat si navzájem sdílením dobrých i špatných zkušeností.

V kontextu vývoje zeměměřických činností ve veřejném zájmu a katastru nemovitostí v uplynulých sto letech je poslední čtvrtstoletí zcela nepochybně velmi úspěšné. Podařilo se obnovit katastr nemovitostí jako jeden ze základních informačních systémů státu a rozšířit jej o evidenci právních vztahů k nemovitostem nahrazující plnohodnotně pozemkové knihy. V České republice můžeme po 25 letech od přijetí právní úpravy obnovující katastr nemovitostí zaměřený na evidenci práv k nemovitostem na intabulačním principu konstatovat, že jsme překonali neblahé dědictví socialismu a máme k dispozici úplnou a spolehlivou pozemkovou evidenci s širokým spektrem kvalitních služeb pro široký okruh uživatelů, kterými podporujeme bezpečnost a transparentnost realitního a hypotečního trhu i plnění úkolů veřejné správy.

Po dobu 25 let jsme pracovali na digitalizaci datového fondu, která byla spojena s konsolidací dat tak, aby se katastr stal srozumitelným a abychom byli schopni poskytovat kvalitní služby. Zeměměřické činnosti ve veřejném zájmu

mu a produkty a služby, které jsou jejich výsledkem, prošly podobným vývojem jako katastr nemovitostí. Před 25 lety jsme se starali o klasické geodetické základy a státní mapové dílo. Používané technologie měly svá nejlepší léta již dávno za sebou, mapy byly deformované a za aktuální by je asi nikdo věci znalý neoznačil. Do Rakouska či Bavorska jsme hleděli s obdivem a snažili jsme se nastartovat změny vedoucí k dosažení podobné úrovně. Dnes máme zcela srovnatelné produkty a služby, zahraničními kolegy jsme vnímáni jako rovnocenní partneři. Je to zásluha šikovných a pracovitých zeměměřičů, právníků, informatiků, geografů a dalších odborníků, kteří dokázali srozumitelně formulovat reálné cíle a shodnout se na krocích vedoucích k jejich naplnění. Stabilní prostředí, přiměřené financování a dodržování přijatých koncepcí přináší výsledky, pro které je

dnes státní správa zeměměřičtví a katastru nemovitostí v České republice považována za stabilní a dobře fungující.

Naši předchůdci po vzniku Československa dokázali v krátké době položit kvalitní základy pro rozvoj zeměměřičtví a katastru nemovitostí. Tento slibný vývoj narušily válečné události a následná změna politických poměrů. Trvalo čtvrt století, než jsme důsledky tohoto nepříznivého vývoje překonali a vrátili české zeměměřičtví a katastr nemovitostí „do Evropy“. Máme tak jedinečnou příležitost dále rozvíjet naše produkty a služby a podporovat jimi ekonomiku i veřejný sektor, přicházet s novými myšlenkami, využívat nejnovější technologie a hledat efektivní zapojení do digitální společnosti. Takový přístup odpovídá prvorepublikové tradici potvrzené vývojem v posledním čtvrtstoletí.

Rok 2018 – rok takzvaných osmičkových výročí

**Ing. Mária Frindrichová,
Úrad geodézie, kartografie a katastra
Slovenskej republiky**

Rok 2018, rok takzvaných osmičkových výročí je významným rokom nielen pre našu republiku, ale aj pre náš odbor geodézie, kartografie a katastra. V tomto roku si pripomíname 100. výročie skončenia prvej svetovej vojny, rozpad dovtedajšej mocnosti Rakúsko-Uhorska a vznik novej mapy Európy – nových štátnych útvarov, medzi nimi aj Česko-Slovenska, významným aj pre kataster nehnuteľností na Slovensku z viacerých aspektov. 90. výročie vstúpenia do účinnosti zákona o pozemkovom katastri, 80. výročie Druhého celoštátneho zjazdu zememeračov v roku 1938 v Bratislave, 25. výročie nadobudnutia účinnosti zákon č. 265/1992 Z. z. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) a zákon Slovenskej národnej rady č. 266/1992 Z. z. o katastri ne-

hnuteľností v Slovenskej republike (SR), ktoré vytvorili právny rámec budovania katastra nehnuteľností ako spoľahlivého základu pre nakladanie s nehnuteľnosťami a spravovanie evidencie nehnuteľností a právnych vzťahov k nehnuteľnostiam jedným štátnym orgánom, čiže spojenie technickej a právnej stránky evidencie nehnuteľností.

1. októbra 2018 nadobudla účinnosť jedna z najrozsiahlejších noviel katastrálneho zákona, ktorá sa zásadným spôsobom dotkne viacerých aspektov činnosti nášho rezortu, a to od postupu v rámci katastrálneho konania až po poskytovanie údajov z katastra nehnuteľností. Na túto novelu katastrálneho zákona nadväzuje aj novela vyhlášky, ktorou sa vykonáva katastrálny zákon, pričom táto novela nadobudla účinnosť taktiež 1. októbra 2018.